

Кузьменко А.С.

здобувач кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КВАРТИРНИХ КРАДІЖОК, УЧИНЕНИХ РАНІШЕ ЗАСУДЖЕНИМИ ОСОБАМИ

На початковому етапі розслідування квартирних крадіжок, учинених раніше засудженими особами, важливу роль відіграє проведення допиту. Адже він зазвичай зводиться до отримання конкретної орієнтуючої інформації щодо викраденого майна, осіб, які могли вчинити правопорушення тощо. Тому дослідження організаційно-тактичних особливостей здійснення цієї процесуальної дії має досить важливе значення для всього кримінального провадження.

Як відомо, зазначена процесуальна дія є найбільш розповсюдженою та інформативною в кримінальному судочинстві. Адже якраз за її допомогою майже в кожному провадженні працівники поліції отримують найбільшу кількість доказів, які дають можливість для висунення версій та проведення подальших заходів.

Допит можна визначити, на думку М.О. Янкового, як регламентований кримінально-процесуальним законом процес специфічної вербальної взаємодії з допитуваним, під час якої слідчий (прокурор, суддя), використовуючи законні практичні прийоми і методи психологічного впливу, отримує від допитуваного і фіксує у протоколі усну інформацію про відомі йому обставини, що мають значення для розслідування злочину [6, с. 190], що ми підтримуємо.

Зазвичай, при розслідуванні квартирних крадіжок, учинених раніше засудженими особами, потерпілі відомі з початку провадження. Предметом їх допиту є будь-які обставини, що підлягають встановленню в кримінальному провадженню. Загалом, предмет допиту утворюють обставини, які входять до предмета доказування, а також інші обставини, які можуть надати допомогу у всебічному, повному, об'єктивному здійсненні кримінального провадження та прийнятті правильного процесуального рішення [2, с. 305].

Загалом, допит складається з трьох частин: підготовки до допиту, безпосереднього допиту та фіксації результатів допиту. Підготовчий етап проведення допиту у справах про квартирні крадіжки, учинені раніше засудженими особами, в принципі, заснований на загальних правилах проведення цієї слідчої (розшукової) дії. Тому, не заглиблюючись у судження різних науковців, наведемо комплекс організаційних заходів, що пропонує здійснити при підготовці до її проведення А.Ф. Волобуєв. Вони, на наш погляд, най-

більш повно висвітлюють допит при розслідуванні квартирних крадіжок, учинених раніше засудженими особами, і мають такий вигляд:

- ретельне, повне і всебічне вивчення матеріалів кримінальної справи;
- визначення черговості допиту (тобто кола осіб, які підлягають допиту та послідовності їх проведення);
- одержання інформації про допитувану особу;
- ознайомлення з деякими спеціальними питаннями;
- запрошення осіб, участь у допиті яких є обов'язковою;
- планування допиту;
- визначення часу і місця проведення допиту;
- підготовка робочого місця для проведення допиту [1, с. 295-297].

Зокрема, вивчення матеріалів кримінального провадження дозволяє визначити предмет допиту, сформулювати запитання допитуваному, встановити коло осіб, які підлягають допиту тощо. Це дозволяє, як зазначає Ю.А. Чаплинська, виявити існуючі прогалини, розбіжності і суперечності між учасниками процесу та своєчасно вжити заходів щодо їх усунення [4, с. 222].

Важливе значення під час допиту при розслідуванні квартирних крадіжок, учинених раніше засудженими особами, має тактика слідчої (розшукової) дії. На думку М.П. Яблокова, до основних тактичних прийомів допиту можна віднести такі:

- демонстрація перед допитуваним можливого механізму вчинення злочину;
- демонстрація доказів із роз'ясненням їх значення;
- створення уявлення про перебільшену поінформованість слідчого;
- приховування поінформованості слідчого від допитуваних;
- використання елементу раптовості [5, с. 153-156].

Також для успішного проведення допиту необхідно встановити психологічний контакт з допитуваною особою. Адже спілкування під час допиту, як доречно зазначає Л.Д. Удалова, ускладнюється тим, що допит є специфічною формою спілкування, у процесі якої громадяни, які перебувають у сфері досудового розслідування та судового розгляду справи, входять у безпосередній контакт з представниками слідчих та судових органів, які наділені владними повноваженнями [3, с. 134]. Тому важливим є вміння слідчого викликати прихильність у допитуваного або сформулювати між учасниками допиту обстановку довіри.

Підводячи підсумок, необхідно зазначити, що на початковому етапі розслідування квартирних крадіжок, учинених раніше засудженими особами, важливу роль відіграє проведення допиту. Для оптимально ефективного проведення зазначеної процесуальної дії необхідно здійснити ретельну підготовку та застосовувати відповідні тактичні прийоми.

1. Криміналістика: Підручник / [В.Д. Берназ, В.В. Бірюков, А.Ф. Волобуєв]; за заг. ред. А.Ф. Волобуєва; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х.: ХНУВС, 2001. – 666 с.
2. Кримінальне процесуальне право України : навчальний посібник / [за ред. В. Г. Гончаренка, В. А. Колесника. – К. : Юстініан, 2014. – 573 с.
3. Удалова Л.Д. Деякі проблеми допиту інформатора в кримінальному судочинстві України // Вісник Луганської академії внутрішніх справ. – 2003. – №1. – С. 133-137.
4. Чаплинська Ю.А. Організаційне забезпечення проведення допиту / Ю.А. Чаплинська // Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ : проблеми теорії і практики : матеріали Всеукр. наук. практ. конф. – Дніпропетровськ : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2013. – С. 221-224.
5. Яблоков Н.П. Криміналістика в вопросах и ответах: Учебное пособие. – М.: Юристь, 2000. – 224 с.
6. Янковий М.О. Генезис поняття та сутність допиту // Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ. – 2007. – №5. – С.185-187.

Кузьменко С.С.
прокурор Дніпропетровської
місцевої прокуратури №1
Дніпропетровської області

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ У СПРАВАХ ПРО ШАХРАЙСТВА В СФЕРІ ІНВЕСТУВАННЯ КОШТІВ У БУДІВНИЦТВО ОБ'ЄКТІВ НЕРУХОМОСТІ

Як свідчить практика, однією із найпоширеніших слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні є обшук.

Не є виключенням й справи щодо шахрайств, пов'язаних із інвестуванням коштів у будівництво об'єктів нерухомості, в яких обшук проводиться доволі часто, а його результати мають важливе значення. Зокрема, своєчасне вилучення певних предметів та документів дозволяє швидше здійснити їх огляд, а за необхідністю призначити і криміналістичні експертизи, висновки яких можуть допомогти встановити та перевірити факти, які мають значення для слідства.

Загальні процесуальні та тактичні правила проведення обшуку та виїмки достатньо висвітлені у працях С.О. Денисюк [1], В.П. Бахіна, В.С. Кузьмічова, Є.Д. Лук'янчикова [2], В.О. Коновалової, В.Ю. Шепітька [3], О.Р. Ратінова [4], та ін. Вказані вчені зробили великий внесок у тактику проведення цієї слідчої (розшукової) слідчої дії. Тому, зупинимося лише на деяких питаннях, які висвітлюють специфіку проведення обшуку у справах про шахрайства, вчинювані на первинному ринку нерухомості.